

В

науково-художній часопис

ГОГО ВІСНІК

2015 рік, число 10 (84)

Повернення з небуття: Яків Струхманчук і Умань

Він шалено любив театр, залишив нащадкам цілу галерею портретів акторів, що складала мандрівну трупу Кийдрамте на чолі з геніальним Лесем Курбасом, яка рятувалася від голоду в Умані 1921 року, але останній акт трагедії його власного життя писався бездарною рукою напівграмотних слідчих НКВС. Уночі з 1 на 2 лютого 1933 року до квартири відомого українського художника, публіциста та педагога, колишнього поручника Української галицької армії несміливо постукала двірничка, а натомість увійшли припорошені снігом люди в довгих шинелях. А далі розпочалася дика вакханалія безглузких звинувачень, тортур і більшовицького «кривосуддя», єдиною метою якої було залучення до «лав» міфічної контрреволюційної Української військової організації якомога більшої кількості колишніх вояків УГА, які повірили в комуністичну ідею і перейшли на сторону Червоної армії.

А починався його життєвий шлях вельми обнадійливо і для нього особисто, і для українського мистецтва. Народився Яків Струхманчук 10 серпня 1884 р. в с. Росохуватець, тепер – Козівського району Тернопільської області. Походив він із дружині і заможної селянської родини, патріарх якої дід Дмитро володів найбільшою у селі пасікою, і пораючись, за відомим висловом класика, «коло сонця, землі і меду», розповідав онукові легенди і бувальщини підкарпатського краю, прищеплюючи з малих літ любов до всього українського. Родина мріяла про духовну стежу для сина, оскільки

той добре навчався у сільській початковій школі, а далі продовжив свою освіту в бережанській гімназії. Вже в гімназійні роки він зацікавився історією України, прилучився до національно-патріотичного руху молоді галицької інтелігенції, а також став постійним співробітником львівських сатирично-гумористичних журналів «Комар», «Зеркало», «Жало», публікуючи на їхніх сторінках талановиті карикатури. Малярство стало його захопленням, вже в гімназії він відтворив на папері чудові пейзажі Бережанщини. Закінчував гімназійну освіту художник-початківець уже в Українській державній гімназії у Львові, оскільки з Бережан був вимушений перевестися за свої проукраїнські погляди.

Протягом 1906-10 років Я.Струхманчук навчався в Краківській академії красних мистецтв у Т. Аксентовича, а пізніше отримав від фундації митрополита графа Андрія Шептицького стипендію для вдосконалення своєї майстерності в Паризькій Академії мистецтв у Р. Дезіре. Перебуваючи у Європі, Струхманчук відвідав Ватикан і намалював для преподобного Андрія Шептицького серію полотен релігійного змісту на подяку за надану матеріальну підтримку. Водночас молодий художник на замовлення історика Миколи Аркаса створив оригінальні ілюстрації до фундаментальної праці останнього «Історія України-Руси» (1908).

Отримавши блискучу освіту, він повертається до рідного краю і стає викладачем образотворчого мистецтва в

Перемиській гімназії, водночас багато і плідно працюючи як художник. Однак слід зауважити, що його творчий доробок раннього періоду був повністю втрачений у роки Першої світової війни.

Переїнятий патріотичним поривом, Яків Струхманчук, як і тисячі інших українських патріотів у Галичині, стає вояком легіону українських січових стрільців, який був сформований в складі австро-угорської армії з ініціативи Головної Української Ради та Української Бойової Управи. Далі митця закрутив вир національної революції: він редагує галицьку газету «Наша думка», що друкувалася у Києві, співпрацює з УНР, а після утворення ЗУНР стає вояком Української Галицької Армії, яка через злиденне матеріальне становище та черевний тиф, що підкосив майже половину бійців, вимушена була укласти угоду з більшовиками і стала взимку 1920 року називатися Червоною Українською Галицькою Армією (ЧУГА).

Як зауважив П.Медведик, «Я.Струхманчукові судилося бути серед тих, які щиро повірили в ілюзорні утопії пропаганди, залишалися на Великій Україні, щоб чесно служити ідеалам, у справедливості яких вони не сумнівалися». Починаючи з березня 1920 року Струхманчук призначений на посаду помічника комісара цієї бригади, а після розформування у квітні більшовиками ЧУГА, служить у штабі 45-ої стрілецької дивізії, який розміщувався в Умані, опікуючись питаннями культури. Загалом відомості про чотири роки, які Струхманчук прожив на Уманщині досить скупі, а інколи й суперечливі. Достовірно відомо, що він невдовзі демобілізувався, почав завідувати відділом газети «Вісті Уманщини», а з осені 1922 року очолює повітовий відділ політосвіти. На сторінках «Вістей Уманщини» регулярно з'являлися його статті та рецензії щодо культурного життя міста та повіту. Він доклав багато зусиль до створення в Умані Школи народного мистецтва імені Т.Шевченка, у якій навчався основам народних ремесел, зокрема, гончарству.

Причетний Струхманчук і до створення краєзнавчого музею, який славився своєю багатою колекцією художніх творів, зібраних з навколишніх пограбованих поміщицьких маєтків. Щоправда сьогодні в музеї про нього майже немає ніяких відомостей, окрім невеликої довідки, складеної 1984 року уманським краєзнавцем М.Комарницьким.

Уманський період життя (1920-1922 роки) виявився для Струхманчука також дуже плідним і насиченим у плані творчому та особистому. Звісно, своєрідним каталізатором для творчого піднесення художника став приїзд до Умані театральної трупи Кийдрамте. Його перу належить кілька рецензій на вистави в газеті «Вісті Уманщини», які відзначаються глибокою обізнаністю у театральному мистецтві та фаховим підходом до аналізу вистав. Високо оцінюючи внесок Курбаса в театральне мистецтво, він відзначав що режисер «створив містерію з прологом і хором як у старовинній грецькій трагедії з масовими динамічними сценами – все в нього підпорядковано музичному ритму. Органічно поєднано пластику гри акторів, хорів та музичні партії, декламацію, індивідуальні та масові сцени»... (З рецензії на виставу «Гайдамаки», газета «Вісті Уманщини», 1921 р.).

Однак, мабуть, найважливішим наслідком долучення до геніальної

курбасівської режисури став ряд портретів акторів Кийдрамте написаних в Умані: Валентини Чистякової (поема «Гайдамаки» Шевченко), матері Курбаса – Ванди Яновичевої («Гайдамаки»), Любові Геккебуш («Макбет» Шек-

Струхманчук Яків.
«Ванда Яновичева в ролі черниці»

спіра, «Гріх» Винниченко), Володимира Калина («Макбет») та ін. Всього 33 малюнки, 28 з яких нині зберігаються у фонді ескізів Музею театрального, музичного та кіномистецтва УРСР в Києві.

З Уманщиною пов'язані визначні події й в особистому житті Якова Струхманчука. Тут він закохується в актрису курбасівської трупи Риту Нецадименку, а далі одружується з юною Оленою Заречинською, одеситкою, яка разом з батьками рятувалася від голоду у рідні в селі Дубова Уманського повіту. 27 червня наступного року в подружжя Струхманчуків народилася донька Надійка, що залишила нам дорогоцінні спогади про батька.

Непорозуміння з радянською владою розпочалися для Струхманчука вже на Уманщині. Його палку прихильність до політики українізації не розділяло місцеве керівництво, а тому він втратив посаду завідувача повітового відділу освіти і був виключений з більшовицької партії.

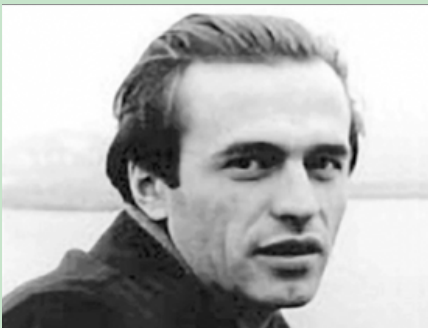
1924 року родина Струхманчуків переїжджає до Києва і оселяється на вулиці Прозорівській. Як згадує донька художника, він у цей час багато малює, пише культурологічні статті для різних газет і журналів, а ще намагається врятувати визнану новою владою буржуазними пережитками твори мистецтва. Зокрема, відома його визначальна роль у збереженні дзвонів Софіївського собору, порятунку від руйнування Межигірського монастиря тощо. Звісно, така активна життєва позиція інтелігента, та ще й з сумнівним, за більшовицькими мірками, минулим не могла залишитися непоміченою каральними інституціями червоного режиму. Він передчував свій арешт, оскільки за кілька днів до того було заарештовано його друзів по нещастю, галичани В.Атаманюка, М.Козоріса, М.Кічуру, М.Ірчана та інших майбутніх фігурантів активно фабрикованого НКВС справи УВО.

Вісім місяців тривали тортури в одній з харківських катівень НКВС. Безглузді звинувачення, написані явно чужою, напівграмотною, але класово правильною рукою слідчих, власне, не потребували з погляду радянського «гуманного» суду ніякого підтвердження. Метою катувань було «залучення» до числа членів міфічної організації якомога більшого числа ворогів народу, та їх публічне покарання ім'ям народу. Струхманчук отримує звинувачувальний вирок і десять років перебування в сумнозвісних Соловецьких таборах. Вже за три роки його справу переглянуть і митця розстріляють 2 грудня 1937 року.

Тетяна Лопушан

До 80-річчя Василя Симоненка

У рамках заходів, присвячених 80-річчю Василя Симоненка, доцент кафедри української літератури, українознавства та методики їх викладання М.С. Павленко у складі мистецької делегації побувала на батьківщині Поета.

Насамперед варто відзначити, що в складі делегації були і видатні поети Іван Драч та Петро Засенко, і голова Національної спілки письменників України Михайло Сидоржевський, і професор Михайло Наєнко, і знамениті артисти Анатолій Пономаренко та Віктор Женченко, й представник Українського Інституту національної пам'яті Пам'яті Борис Пономаренко, й ведучий історичних та культурних радіопрограм Юрій Шаповал, і представник Українського радіо Ніна Шаварська та інші. Тож не дивно, що вже сама дорога у спільній маршрутці перетворилася на чудовий незабутній феєрверк спогадів про Василя й розповідей про цікаві літературні бувальщини.

Делегація виїхала з Києва і спершу попрямувала в Білці – село, де Василь Симоненко народився й провів свої дитячі роки. Вражаючої краси кручі й долини, гора Лисак і Парасчина криниця, заплави річки Удай – усе це досі наче несе в собі атмосферу Симоненкового дитинства. Звичайно ж, уклін Василевій хаті (там тепер музей), а також – його пам'ятникові. Потім – село Тарандинці, куди Василь ходив навчатися у старших класах і де в школі створено прекрасний музей його імені. Нарешті – містечко Лубни, де в Будинку культури відбувся яскравий святковий концерт.

Наконтцерті мали честь мовити слово всі гості, які прийшли в складі делегації. Повертались утомлені й замерзлі, але – з чітким усвідомленням, що цей день був справді надзвичайно цікавим і важливим. А ще – з відчуттям гордості, що є в Україні Василь Симоненко і що є у Василя Симоненка такі добрі, щирі, турботливі й уважні до Василевої пам'яті земляки.

У рамках заходів до 80-річчя Василя Симоненка Уманською центральною дитячою бібліотекою було проведено свято, приурочене життю і творчості Поета. Аудиторія – вчителі та учні Уманської ЗОШ №11.

На захід було запрошено й доцента кафедри української літератури, українознавства та методики їх викладання,

Цього разу книжку «Райдуга в решеті» – про дитинство видатних людей, зокрема Василя Симоненка, – було презентовано в Уманському міському Будинку вчителя. Там відбулося Симоненківське свято і, відповідно, була запрошена авторка «Райдуги...» – викладач кафедри української літератури, українознавства та методики їх викладання Марина Павленко.

Учасниками і глядачами дійства були вчителі української мови та літератури: аудиторія найбільш «удячна» й уважна. Марина Степанівна поділилася своїми роздумами про особливості Василевої поезії: навіть уже сотні разів чути рядки «Лебедів материнства» при уважному погляді вражають своєю геніальністю. «Білява хата», «тугою прощання душу залоскотує»: так міг сказати лише великий Поет. Годі й казати про актуальність (на жаль!) рядків: «А якщо впадеш ти на чужому полі...» і віршів: «У баби Онисі було три сини...», «Задивляюсь у твої зіниці» («Хай мовчать Америки й Росії...») в сьогоденній політичній ситуації!.. А як гарно сприймаються дітьми Симоненкові казки! А хто б із дівчат не хотів почути від свого коханого слова на зразок: «Не вір мені, бо я брехать не вмію. Не жди мене, бо я і так прийду»?..

Також М. Павленко розповіла про історію творення книжки, про те, що не дозволила собі в ній жодного слова фантазії чи брехні, що всі дані в ній – вивірені життям, фактами, документами.

Завершити варто словами Марини Степанівни: «Хочеться, щоб Василь Симоненко був у нас не тільки принагідно, не тільки на свято чи ювілей. Хочеться, щоб він не припав нафтаїном, щоб його рядки жили повноцінним життям, щоб їх цитували і в радості, і в печалі. І тоді ми станемо мудрішими й патріотичнішими. І тоді все в нас буде добре, адже, як писав сам Поет, «небо в сутінні буває сірим, та насправді ж воно – голубе».

члена Національної спілки письменників України Марину Павленко. Вона, серед іншого, поділилась деякими цікавими епізодами зі своєї книжки «Райдуга в решеті», в якій є і повість-дослідження про Василя Симоненка. А також – розказала про вивчення творчості Василя Симоненка на факультеті української філології Уманського педуніверситету.

На факультеті української філології відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Видатні уманці Микола Бажан і Микола Комарницький: життя, творчість, рецепція», присвячена 110-річчю видатного поета-академіка Миколи Бажана й 115-річчю уманського красзнавця Миколи Комарницького.

Що спільного між цими двома іменами? Перше – ім'я видатного й заслуженого поета-академіка, нині хоч уже й не такого популярного, як у радянські часи, але знаного. Про це свідчать і Всеукраїнські Бажанівські читання, які регулярно проводяться кафедрою української літератури, українознавства й методики їх викладання Уманського педуніверситету з ініціативи професора Н.П. Сивачук. Друге ім'я здебільшого, на жаль, незнайоме навіть уманцям. Тоді як «Микола Федорович Комарницький, – цитує Степана Павленка, – в усіх відношеннях незвичайний, унікальний чоловік, не-

перевершений красзнавець, великий друг не лише Бажана, але й багатьох інших письменників і діячів культури старшого покоління». Атож, крім усього іншого, Микола Комарницький і справді відіграв неабияку роль у творчому становленні Миколи Бажана.

Саме про цих двох видатних уманців і йшлося на конференції, свої доповіді до якої готували всі викладачі кафедри української літератури, українознавства та методики їх викладання, а також – сусідні кафедр факультету й інших університетів та, звісно ж, студенти. А згадати обох видатних ювілярів допомогли два інших видатних письменники, які завітали до Умані саме з цієї нагоди: лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Петро Перебийніс і редактор часопису «Хроніка-2000» Юрій Буряк.

Поетичне слово Миколи Бажана, яке звучало у виконанні учасників «Театру Слова» було своєрідним камертоном, що задавав тон зустрічі.

11 грудня 2014 року на базі кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання і науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю» відбувся регіональний конкурс з українознавства, в якому взяли участь учні 8-11 класів середніх навчальних закладів усіх типів.

На важливості проведення пошуково-дослідницької роботи з українознавства в такий нелегкий для нашої країни час наголосила у вступному слові кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання, керівник науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю» Сивачук Наталія Петрівна. Усіх учасників та гостей привітали учасники творчої студії «Театр Слова» (керівник – старший викладач Кравченко І. М.) та народний аматорський колектив «Софія» (керівник – Заслужений працівник культури України Василь Семенчук).

Координатор конкурсу з українознавства кандидат педагогічних наук, доцент Гончарук В. А. ознайомила присутніх із порядком роботи конкурсу та зазначила, що всі учасники мають гарну нагоду презентувати результати своїх наукових досліджень. Оцінювало виступи учасників компетентне журі.

Журі відзначило наукову новизну таких виступів: «Календарно-обрядові пісні історичної Уманщини (на матеріалах науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю» (Музика О. В.)), «Гумор і сатира в народних оповіданнях с. Косенівка» (Колесник С. Ю.), «Традиції українського бісероплетіння» (Денисюк К. С.). Цікавими виявилися учнівські наукові

розвідки про весільний обряд покривання (Мельник А. Ю.), про фольклориста й краєзнавця із с. Косенівка Т. Фіалка (Бучак В. А.) та про літописця «Розстріляного відродження» Ю. Лавріненка (Денисюк М. С.).

Серед учнів 11 класів переможцями конкурсу стали: I місце: Колесник Софія Юріївна – учениця 11 класу Косенівського навчально-виховного комплексу; II місце: Денисюк Марія Станіславівна – учениця 11-А класу Уманської міської гімназії та Січка Анастасія Андріївна – учениця 11 класу Уманської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 імені О. С. Пушкіна. Серед учнів 8-9 класів переможцями конкурсу стали: I місце: Музика Олена Володимирівна – учениця 8-А класу Уманської загальноосвітньої школи № 9 та Денисюк Катерина Станіславівна – учениця 9-В класу Уманської міської гімназії; II місце: Бучак Вікторія Андріївна – учениця 8 класу Косенівського навчально-виховного комплексу; Мельник Анастасія Юріївна – учениця 9-В класу Уманського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 – колегіум»; Сабадин Софія Анатоліївна – учениця 9 класу Ліщинівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Христинівської районної ради Черкаської області. Учасники мали гарну нагоду виготовити своїми руками ангеліків у межах благодійного проекту «З Україною у серці творимо дива» (проводила учитель української мови і світової літератури Легедзинської ЗОШ I-III ст. Собкович Ольга Дмитрівна). Учні отримали відзнаки та сертифікати на підтвердження участі в конкурсі з українознавства, а також цінні подарунки – книги Н. П. Сивачук.

Олександр Шаболдов уперше повернув до себе увагу ще три роки тому: коли, вступивши на другу вищу освіту до нашого університету, приїздив на сесію у красивій яскравій вишиванці. Власне, це було б не дивно, якби в той час вишиванка (надто ж чоловіча!) була така сама популярна й модна, як сьогодні. А ще – якби цей хлопечко не був... з Луганщини!..

Знаємо Олександра також як старанного розумного студента й – талановитого учасника університетського літоб'єднання імені Миколи Бажана, автора багатьох поетичних публікацій. Тепер це уже магістрант, який досліджує творчість Празької школи й рецепцію у ній «Слова о полку Ігоревім».

Що спонукало людину з російськомовного середовища (його рідне містечко тепер знаходиться на території горезвісної ЛНР) усвідомити себе українцем? Чим вабить його наука? Про що його поетичні тексти? Ці та інші питання обговорювались на творчій зустрічі з цією неординарною особистістю в стінах нашого університету якраз напередодні Дня рідної мови.

О. Шаболдов читав свої вірші, розповідав про значення літератури для нього.

Зокрема, мовляв, ніхто з істориків сьогодні й не пам'ятав би того насправді цілком пересічного Ігорєвого походу, якби про це не було зафіксовано в літературі, та ще й – так талановито. Нагадав також і про цьогогорічний ювілей цієї давньої пам'ятки літератури й про актуальність сьогодні, адже описані в тексті території переживають наразі всім відомі драматичні події. Сказав, що усвідомив себе українцем, коли заглибився у вивчення нашої історії, а кілька років тому постановив собі повністю розмовляти тільки українською мовою.

Студенти слухали з інтересом і, звичайно ж, задавали чимало питань, і тім числі й – доволі провокативних. Наприклад, про те, що спонукає автора-чоловіка писати свої вірші з точки зору жінки (на теорії літератури п'ятикурсники якраз вивчають гендерний та інші підходи до аналізу тексту) тощо. Здається, всі відповіді були достойні й вичерпні.

... Ми часто мріємо почути далеких столичних письменників, ігноруючи натомість таланти, які знаходяться поряд. Цього разу ми порушили таку «традицію» і – не пошкодували.

Викладачами кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання – співробітниками науково-дослідних лабораторій «Етнологія Черкаського краю» та «Театр Слова» – було організовано і проведено науково-практичний семінар «Проблеми сучасного українознавства в умовах глобалізації», у межах роботи якого відбулося засідання Круглого столу «Проблеми становлення риторичної особистості вчителя».

Активну участь у роботі семінару взяли викладачі кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання (завідувач – канд. пед. наук, професор Сивачук Н. П.), кафедри української мови та методик її навчання (завідувач – доктор пед. наук, професор Коваль В. О.), кафедри практичного мовознавства, кафедри світової літератури та слов'янських мов, а також учителі загальноосвітніх шкіл м. Умань.

**ТВОРЧИСТЬ УЧАСНИКІВ
ЛІТЕРАТУРНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ІМЕНІ МИКОЛИ БАЖАНА**

Софія Кривовська

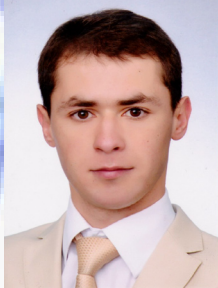
Саме бузок зацієв,
саме бралось на сплеку.
Саме пташиний спів
лився, як мед із глека.

Саме ціли сади
біля Дінця на схилах,
як наповзло сюди
наволочі... Несила

плакати чи клясти.
Зуби зціпити мушу.
Ми хоч живі. А ти
нині ховаєш мужа...

Де захлиналися слова,
де світ, обвуглений димами,
цей чорний день у біль спливав,
і так хотілося до мами.

Та він стояв, стискав приклад,
бо дихав жлоб йому у спину.
А жінка із-за барикад
дивилася в обличчя сину...

Артур Цикалюк

Небо
Вмилося
Ранково.
Зелень
Тихень
На деревах.
Чайки
Милуються
Синім
Видноколом.
Галька
Лиже
Мої
Стопи.
Краплі –
Прозорий
Штурм.
Море,
Усмінене:
«Не забувай!»

Листя
Плаче.
Мокрі
Дні
Щастю
Збирають
Похмурі
Валізи.
Косий
Дощ
На прощання
Широкий
Рукавом.

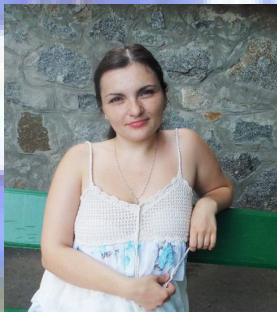
Анна Серєда

А мій майбутній син
Поліг разом із татом
Серед кривавих нив,
Воюючи із катом.

У полум'ї війни
Майбутній сина тато,
Майбутній чоловік
Лишивсь навіки спати.

Він боронив мене —
Довічну наречену.
Бо псевдо-брат гребе
Країну полонену.

О, скільки ще синів,
Поляжуть так з батьками?
О, скільки ще дівчат
Не визнають слова: «Мама»?..

Алла Захарченко

Зійшло благословіння Бога
На голову його раби:
Вагітність, токсикоз, пологи —
Він мамою мене зробив!!

Родилося маленьке диво,
Не просто дівчинка — ЛЮБОВ!..
Яскрава зірочка криклива,
Мій витвір, плоть моя і кров.

Я знаю вже, для чого жити,
Йти, падати і далі йти,
Аби дітей своїх ростити,
Любити їх і берегти.

Інна Снігур

ВЕЧІРНЄ

В дворі гуляють пальтєчка —
Ні ручок, ані личок...
Малює на вікні рука
Узори фантастичні...

Цей слід від дотику — портал
В засніжену реальність.
Дівча в дворі знайшло kota
І тягне в сумку мамі...

А та й нічого, вся цілком
в розмові телефонній...
А кошєня мовчить. Ото
Сюрприз чекає вдома!

Аж ні, побачила! Сніжком
Тре доні рученята...
Синіє вечір за вікном,
І пальтєчка йдуть спати...

МОТАНКИ НА ДОЛЮ

Мотанку – Івану, мотанку – Наталі,
Мотанку – Даринці і Ганнусі теж,
Мотанку – Валерці (плялю у коралях),
Мотанку – Вадиму (на добро без меж!).

Цю, у вишиванці, – Дмитрику
малому,
У веселій хустці буде Михасю,
Кралєчці Софійці – з поясом
червоним...
І любов вселенську – в мотанки –
усю!!!

Найгарнішим дітям, найдорожчим в
світі –
Ниточку до нитки, вузлик до вузла
Прив'язала долю добру, щасну,
світлу,
Щоб була як сонце, щоб як цвіт була.

У міцному тілі щоби здорівилась
Їх велика, спрагла до чеснот душа,
Милості од Бога! Хай небесні крила
Ляжуть їм на плечі ще й рядком
вірша...

Іра Вовнянко

ФАНТАЗІЯ

Земля моя — то писанка барвіста.
Кружляє вічно у танку планет,
Немов в разку коштовного намиста
Дарує Всесвіту гармонії сонет!..

ВРОДА УКРАЇНИ

Збережу в пелюстках маків
Вроду України,
А у цвітці калиновім —
Серце батьківщини.
У діврові ясеневій —
Пісню солов'їну...
Пригорну усе до серця,
А тоді — долину
З журавлями в світ широкий —
Високо літати
Українську нашу вроду
Усім показати!

Олександр Шаболов

Вже розгорнула ніч імлісті крила,
І дощ дрібний, як завше, не до речі,
А я їду, де ми удвох ходили,
Ти ж ніжно обіймав мене за плечі.
Я усміхалась. О яка ж наївна.
І слухала твої солодкі рими...
Кохання вічне і до третіх півнів
П'янки цілунки. Все осіннім димом
Минуло. Бач, лишилися калюжі,
І я сама алейми блукаю...
Колись тобою я хворіла. Дуже.
Та ти пішов, закривши браму раю.
Аж раптом голос з темряви

альтанки,
І сміх облік: не мій, чужий, щасливий.
Ми теж з тобою зустрічали ранки
Щораз в передчутті нового дива.
Я увійшла, твою урвавши фразу.
Я вже не та, але в альтанці темній
Поглянув лиш і упізнав одразу:
Дрібниця ніби, але все ж приємно...
Я усміхнулась. Показала ікла.
І враз вам стало холодно і лячно.
До помсти вин солоних ще не звикла.
Смачно...

Малює дощ Ваш силует на склі.
Він, як і я, не може Вас забути.
За обрієм зникають кораблі,
А серце точить самоти отрута.
Лиш пам'ять збереже тепло долонь,
Та по алеях, вчора ще зелених,
Блукає Осінь, вбрана у вогонь,
Шарлат плющів і золотавість
кленів.

І вже либонь у іншому житті
Торкала я побожно Вашу руку.
Ви усміхались. Та розлуки тинь
Ширяла все над нами чорним круком.
І ось тепер побачу лиш у снах
Задивлені у море сині очі:
Снігами північ замете Ваш шлях,
А мій дощем південні змиють ночі.
Не пролунає безтурботний сміх
У сірій млі покинутого парку,
Лиш ходить по маєстностях своїх
Ясновельможна Осінь як владарка.

Остання ніч в далекім квітні
Забулась у тумані днів,
І доторк рук, таких тендітних,
Й цілунки пристрасні без слів.
Минула радість, волю жити
Сточила шашіль самоти,
Зів'яли на морозі квіти,
Які колись любила ти.
І в порожнечі... Темній, вічній...
П'ю забуття найвищий дар.
Життя без тебе – тільки звичка,
І згадки – тинь нічних примар.
А день який!.. Хмаринка біла
Пливе в осонцень блакить...
І землі лишивши тліне тіло,
Душа замріється на мить.

Альона Цибулько

ВІЙНА

Який це жах! Страхи Господні!
Це дуже важко описати.
На сході люди всі голодні,
Держава мусить воювати.

Кругом — неправда! Гинуть люди.
За що й про що? Ніхто не зна!
І хто для них уже здобуде
Той мир? Коли прийде весна?

І після чергової смерті
Сказати тяжко що-небудь.
Одне лишень звучить у серці:
«Ти не забудь! Ти — не забудь!»

Олег Сурота

ЕКСПРЕСІВНЕ

Не вальс танцюють «білі мухи»
На тлі важких небес. І я
Розпізнаю ритмічні рухи:
Джаз-фанк! Флешмоб! Експресія!

І, незважаючи на втому,
Я в піруеті закружляю.
Джаз-фанк веде мене додому
В обійми музи і життя!

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: вул. Садова, 28, м. Умань, 20300, кімната 327

Головний редактор: Марина Степанівна ПАВЛЕНКО
Макетунання та верстка: Тетяна ХЛІВНА

Свідотство про реєстрацію — ЧС — 479 від 16.06. 2005 року
Друк: ПП Жовтий О. О.